

BK BIRLA CENTRE FOR EDUCATION
SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
SENIOR SECONDARY|CO-ED DAY CUM BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

MID-TERM EXAMINATION 2024-25

MARATHI

MARKING SCHEME

विभाग – अ गुण (40)

Duration : 3 Hrs
Max. Marks : 80

Class : X
Date : 25.09.2024

- प्र 1 :- (आकलन) अ: अपठित गद्यांश (1X5=5)**
कृती 1 आकलन :- आकृतीबंध पूर्ण करा –
1 निस्वार्थपणा 2 परोपकार 3 त्याग
2 वृक्षांमुळे जमिनीची धूप थांबते. 2 पाऊस पडतो 3 थंडावा मिळतो
3 वृक्षवल्लींचीच
4 माणूस
5 वृक्ष
- प्र 1:- (आकलन) आ: अपठित गद्यांश (1X5=5)**
1 क पोलीस आयुक्त
2 ड बेरोजगार असल्यामुळे
3 ब तिहार
4 अ पश्चिम दिल्लीचा
5 ब बॅकेकडून
- प्र 3 सूचेनेनुसार योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही चार) (4X1=4)**
1 क नाम
2 ब बाप रे
3 क शब्दयोगी अव्यय
4 ब खूप
5 ब उभयान्वी अव्यय
- प्र 4 काळ ओळखा व बदला (कोणतेही तीन) (3X1=3)**
1 वर्तमानकाळ
2 भविष्यकाळ
3 उदया काका शाळेत येणार .
4 संत समाज सुधारक होते.
- प्र 5 वाक्याचे प्रकार ओळखा (कोणतेही तीन) (3X1=3)**
1 केवलप्रयोगी वाक्य
2 कासारा घाटाचा रस्ता सोपा नाही.
3 प्रश्नार्थी वाक्य
4 आज्ञार्थी वाक्य
- प्र 6 समानार्थी शब्द (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 चरण-पाय 2 धवल –पांढरा 3 असुर –राक्षस
- प्र 7 विरुद्धार्थी शब्द (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 सुशिक्षित 2 स्वच्छ 3 अनपेक्षित
- प्र 8 लिंग बदला (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 सम्राट 2 सांड 3 कवी
- प्र 9 वचन बदला (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 घागरी 2 गंमती 3 माळा

प्र 10 समास ओळखा (कोणतेही दोन) (2X1=2)

- 1 दवंदव 2 व्दिगु 3 अव्ययीभाव

प्र 11 पाठपुस्तक गद्य (1X5=5)

खालील उतारा वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

- 1 चुडीवाला
- 2 बांगड्याची पेटी आणि पिशवी सांभाळत अब्दुल बसमध्ये चढला .
- 3 पेटीत लाल, हिरव्या, निळ्या रंगीबेरंगी रंगाच्या बांगड्या होत्या .
- 4 जिल्हाधिकारी कचेरीजवळ पारुण बस रिकामी झाली .
- 5 थंडगार वा-याचा झोत अधिकच त्रासदायक वाटू लागल्यामुळे अब्दुलने मफलर कानाला गुंडाळली .
- 6 अब्दुल तपोवनाकडे बांगड्या भरायला जात असे .

प्र 12 खालील कविता वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा :- (1X5=5)

कृती 1: (आकलन) (1)

(1) माता -कनवाळू हरिणी - चिंतीत
कवितेत आलेल्या दोन प्राण्यांची नावे :- धेनु हरिणी

कृती (2) कोण ते लिहा :- (2)

(अ) परमेश्वराचे दास - संत नामदेव

कृती 3 खालील कृती केव्हा घडतात ते लिहा :- (2)

(1) पिले धरणीवर पडतांना पाहून

(2) जंगलात आग लागल्यामुळे

विभाग -ब -40 गुण

प्र 1 साहित्य गद्य

अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा:- (कोणतेही तीन) (3X1=3)

- 1 तपोवनातील स्त्रिया व मुलींना अब्दुल देवदूता सारखा वाटे .
- 2 प्रमोशन मिळालेले पंतांचे सहकारी अण्णा नाडगौडा हे होते.
- 3 सभा संमेलने गाजवणारे कवी नारायण सुर्वे होते.
- 4 कृष्णा नदीचा प्रवाह चिंचोळा होता.
- 5 डॉ. माशेलकर यांची प्राथमिक शाळा खेतवाडी येथे होती .

प्र 1 ब) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)

- 1 बालपण.
- 2 .कमानीकडे
- 3 उपोषणाची
- 4 ओंकारेश्वर
- 5 पुलकित.

प्र 1 क) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा:- (कोणतेही एक) (1X3=3)

- 1 क मानवसेवेची आवड - 1
- ख मोबदला न घेता समाजकार्य - 1
- ग परोपकारी - 1
- 2 क दारिद्र्याशी झुंज - 1
- ख प्रतिकून परिस्थितीतही धीर न सोडता कष्ट करणे - 1
- ग आईच्या निश्चयामुळे लेखकांचे शिक्षण झाले - 1
- 3 विद्यार्थी त्यांना आवडलेला उपास पाठातील विनोद आपल्या शब्दात लिहितील - 2
- का आवडला स्पष्टीकरण - 1

प्र 2 पद्य (कविता वरील प्रश्न)

(अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)

- 1 संत नामदेवांनी देवाशी स्वतःचे आई व बाळाचे नाते सांगितले आहे .
- 2 कवी नारायण सुर्वे यांनी शाळा आयुष्यास/जिंदगीस म्हटले आहे .
- 3 कवी नारायण सुर्वे यांना आपली जिंदगी भाकरीचा चंद्र शोधण्यात बरबाद झाली असे वाटते .
- 4 मेघाला विनवणी चातक करत आहे .
- 5 सकलसंतगाथाचे संपादक प्रा.डॉ.र.रा.गोसावी आहेत

प्र 2 ब) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)

- 1 .पोलाद
- 2 मेघा.
- 3 हरघडी
- 4 दारिद्राकडे
- 5 हिशोब.

प्र 2 क) पुढील कवितेच्या दिलेल्या मुद्दयांच्या आधारे कृती करा (1X3=3)

कविता – दोन दिवस

(1) प्रस्तुत कवितेचे कवी-नारायण सुर्वे

(2) प्रस्तुत कवितेचा विषय- कामगाराच्या आयुष्यातील वास्तव परिस्थितीचे चित्रण.

(3) ओळींचा अर्थ – आयुष्यात कष्ट सहन करताना डोळ्यात अश्रू आले. ते दरवेळेस मी कोरडे केले नाहीत पण कष्टमय आयुष्यात अशीही वेळ आली की या अश्रूनीच मला साथ दिली. मित्रासारखे अश्रू माझ्या मदतीला धावून आले.

प्र 3 स्थूलवाचन :- एका वाक्यात उत्तरे लिहा :- (कोणतेही दोन) (2X1=2)

- 1 बार्क म्हणजे भाभा अँटॉमिक रिसर्च सेंटर/भाभा अणुसंशोधन केंद्र.
- 2 बार्क मध्ये जवळपास षंभर मुल-मुली होते
- 3 लेखक ट्रेनिंग स्कूलला असतांना होमी भाभा तेथे तीन चार वेळा आले होते .

लेखन

प्र 4 खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा :- (1X8=8)

- 1 निबंधाची सुरुवात – 1
- 2 विषयज्ञान – 2
- 3 वाक्प्रचार म्हणी यांचा वापर – 1
- 4 प्रभावी भाषा – 2
- 5 समर्पक उदाहरणे – 1
- 6 निबंधाचा समारोप – 1

प्र 5 मुद्दयावर आधारित गोष्ट लिहा. (शीर्षक आणि तात्पर्य आवश्यक) (1X7=7)

- 1 शीर्षक आणि तात्पर्य – 1
- 2 गोष्टीची सुरुवात – 1
- 3 गोष्टीचा विस्तार – 2
- 4 प्रभावी भाषा – 5
- 5 समारोप – 1

प्र 6 पत्र लेखन :- (कोणतेही एक) (1X5=5)

- 1 दिनांक आणि पत्ता – 1
- 2 विषय व संबोधन – 1
- 3 पत्राचा विस्तार – 2
- 4 समारोप – 1

..... समाप्त